

ІМІДЖ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Хвостик А. А.

магістр факультету початкового навчання,

Смолянчук Н. М.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Харківський національний педагогічний університет Г. С. Сковороди,

м. Харків, Україна

У роботі розкрито різні підходи до тлумачення понять «імідж», «професійний імідж»; визначено передумови формування іміджу, його структури; охарактеризовано вплив іміджу вчителя на професійну діяльність.

Ключові слова: імідж, професійний імідж, вчитель початкових класів.

The work reveals different approaches to the interpretation of the concepts of «image», «professional image»; the prerequisites for image formation and its structure are determined; the impact of the teacher's image on professional activity is characterized.

Keywords: image, professional image, primary school teacher.

У сьогоденні сучасній дитині потрібні не лише знання, а й достатній рівень життєвих компетентностей, сформованість таких умінь, щоб дитина могла знайти коло своїх інтересів та стала активним членом суспільства. Відповідно до вимог сучасного світу відбувається реформування освіти, змінюються підходи до навчання, педагогічний стиль спілкування та інше [1].

З 2018 року в Україні розпочалося впровадження реформи Нова українська школа. Нова українська школа — це місце в якому дитина буде розвивати свої творчі задатки. Це школа, яку діти будуть відвідувати з великим бажанням. Завдання нової реформи полягає в тому, щоб здобувач не просто засвоїв знання, а й знав як застосувати їх у житті, крім того міг впевнено висловлювати та відстоювати власну думку, був самостійною особистістю [2].

Нова реформа передбачала і новий підхід до підготовки сучасних вчителів. Адже роль вчителя принципово змінилась, сьогодні він виступає і фасилітатором, і ментором, і коучем, і тьютером, — вчитель стає агентом змін. Водночас педагог залишається особистістю, яка транслює загальнолюдські цінності, демонструє зразки поведінки, здійснює інформаційний вплив, реалізовує культуротворчу діяльність [3].

Таким чином, задача сучасного вчителя створити такі умови, щоб дитина розвивалась творчою, креативною, здатною самостійно мислити

та знаходити шляхи виходу із різних ситуацій. Особливий акцент у НУШ зроблено на розвиток логічного та критичного мислення учнів, вміння самостійно вирішувати завдання, бути готовим працювати у команді, взаємодіяти з однолітками, проявляти як інтелектуальні, так і творчі навички тощо. Завдання сучасного вчителя — знайти індивідуальний підхід до кожного учня, допомогти кожній дитині розкрити свій потенціал. Вчитель має стати тим дорослим, якому можна довіряти, який завжди допоможе і підтримає, направить і підкаже. у цьому контексті особлива роль належить іміджу вчителя. Так, як і в будь якій іншій професії позитивний імідж педагога є запорукою успіху у професійній діяльності [3].

Поняття «імідж» використовувалось ще за часів Аристотеля у філософському контексті. Саме в Україні, це поняття з'явилося наприкінці ХХ сторіччя. Це поняття використовувалось у сфері бізнесу, творчості, проте демократизація суспільства призвела до розуміння, що імідж треба вдосконалювати і в сфері освіти. Доволі часто освітяни ігнорують поняття «імідж», тому наразі є нагальна потреба у створенні правильного, позитивно сформованого професійного іміджу [2].

Проблемам формування іміджу присвятили свої дослідження В. Бенін, Н. Гузій, Н. Кузьміна, О. Попова та інші відомі науковці. Вивчення іміджу саме сучасного педагога стало предметом вивчення В. Горчакової, А. Панасюк, Л. Подальк та інших науковців [4].

Імідж (англ. image, від лат. imago, imitari — «імітувати») перекладається з англійської мови як штучна імітація або подання зовнішньої форми будь-якого об'єкта, особливо особи [4].

У перекладі з французької мови «імідж» дослівно перекладається як образ. Причому під «образом» треба розуміти, що не лише зовнішній вигляд. Імідж вчителя — вміння спілкуватися, гарні вчинки, критичне мислення, особливе вміння слухати та розуміти учнів.

Цінним є визначення А. Калюжного, який визначає імідж як образ, уявлення отримане методом асоціації, що наділяє об'єкт додатковими цінностями [5].

Термін «педагогічний імідж» є доволі новим поняттям та мало вивченим, ще кілька десятків років назад вчителі не надавали уваги професійному іміджу, в пріоритеті був саме охайний зовнішній вигляд педагога.

На думку О. Грейліх, імідж — це емоційно забарвлений стереотип сприйняття образу педагога у свідомості студентів, колег, соціального оточення, у масовій свідомості.

Дещо інший погляд на трактування поняття «імідж» має О. Мармаза. Авторка вбачає, що це своєрідний спосіб соціального програмування особистості, її самовдосконалення, публічне самовираження [6].

Професор В. Бойко пропонує розглядати професійний імідж, як сукупність систем цінностей особистості, професійний, інтелектуальний, етичний, комунікативний стилі поведінки та внутрішня філософія вчителя [7].

Н. Морева зазначає, що професійний імідж — це сукупний образ комунікативної, емпатичної, впевненої в собі особистості [7].

У новій українській школі поняття «імідж» являє собою внутрішній образ, професійну культуру та всю сукупність чинників вчителя, які пов'язані між собою [8].

При формуванні професійного іміджу реальні якості тісно переплітаються з тими, які висуває до вчителя суспільство. Імідж поєднує в собі: зовнішність, стиль одягу, охайність, манери спілкування, харизму, мислення.

Імідж вчителя це не спонтанне явище, це цілеспрямована робота вчителя над собою в контексті вибудови взаємо поєднаних компонентів: когнітивного, габітарного, комунікативного або вербального та кінетичного.

Важливими компонентами педагогічного іміджу є:

- засоби спілкування (вербальні та невербальні);
- зовнішній вигляд;
- внутрішнє «Я» (внутрішня відповідність образу професії).

Очевидно, що не лише зовнішня складова є іміджом професії вчителя, важливу роль відіграє вміння спілкуватися. Чим вищий вербальний рівень вчителя, тим краще він передає інформацію учням. Мовлення педагога має бути: доступним, лаконічним, емоційно забарвленим, виразним, логічним, з вмінням говорити про складні предмети легкою мовою, яка доступна дітям.

Внутрішнє «Я» є найголовнішою складовою професійного іміджу, тому що вміння налаштовувати людей до себе, вміння подобатися людям — невід'ємна частина вчительського життя [9].

Дуже важливо, щоб зовнішній та внутрішній імідж вчителя не розходилися, а відповідали один одному, щоб зовнішній стиль відповідав характеру внутрішнього стилю.

Професійний імідж — невід'ємна складова професії вчитель, що являє собою природні та соціально-напрацьовані властивості. Тому саме від особистості педагога буде залежати його власний імідж, що сприятиме в першу чергу успішній професійній діяльності та конкурентоспроможності на сучасному ринку праці.

Список використаних джерел

1. Роль вчителя у створенні освітньо-виховного середовища для соціалізації учнів початкових класів. URL: <https://genezum.org/library/rol-vchytelya-u-stvorenni-osvitno-vyhovnogo-seredovishcha-dlya-socializacii-uchniv-pochatkovykh-klasiv> (дата звернення: 07.10.2023).
2. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення: 08.10.2023).
3. Нова українська школа : poradnik dla vchytelya / za zag. red. H. M. Bibik. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
4. Формування іміджу викладача вищої школи. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/12/98.pdf> (дата звернення: 03.10.2023).
5. Калюжний А. А. Педагогічна іміджологія : навч. посіб. Алмати : Науково-вид. центр «Гилим», 2014. 200 с.
6. Мармаза О. Імідж як спосіб професійної соціалізації керівника навчального закладу. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. Вип. 33. С. 263–269
7. Формування професійного іміджу сучасного вчителя. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/742/Формування%20професійного%20іміджу.pdf?sequence=1> (дата звернення: 01.10.2023)
8. Структура професійного іміджу молодого педагога та фактори, що впливають на його формування. URL: <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/ProblemsOfExtremeAndCrisisPsychology/vol21/hurtenko.pdf> (дата звернення: 08.10.2023).
9. Тренінг для педагогів «Імідж сучасного вчителя. Я крокую до майстерності». URL: <https://naurok.com.ua/trening-dlya-pedagogiv-imidzh-suchasnogo-vchitelya-ya-krokuu-do-maysternosti-266650.html#:~:text=Імідж%20педагога%20—%20це%20його%20внутрішній,педагог%20формує%20імідж%20своїх%20учнів> (дата звернення: 06.10.2023).